

ДО 80-РІЧЧЯ ВИДАТНОГО ВЧЕНОГО ТА ЗАСЛУЖЕНОГО ВІНАХІДНИКА СРСР У ГАЛУЗІ ФАРМАЦІЇ ОЛЕКСАНДРА ІВАНОВИЧА ТИХОНОВА

DOI: 10.32352/0367-3057.3-4.18.02

*До 80-річчя з дня народження
Лауреата Державної премії України
в галузі науки і техніки,
Заслуженого діяча науки і техніки України,
Заслуженого винахідника СРСР,
академіка Української академії наук,
доктора фармацевтичних наук,
заслуженого професора НФаУ
Тихонова Олександра Івановича*

11 вересня 2018 р. виповнюється 80 років з дня народження Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, Заслуженого діяча науки і техніки України, Заслуженого винахідника СРСР, академіка Української академії наук, доктора фармацевтичних наук, заслуженого професора Національного фармацевтичного університету Тихонова Олександра Івановича.

О. І. Тихонов народився 11 вересня 1938 р. у м. Харкові в родині робітника. Після закінчення у 1955 р. середньої школи № 72 м. Харкова працював контролером 3, 5 та 6 розрядів у цеху 01 заводу «Южкабель», м. Харків.

У серпні 1956 р. його було прийнято по конкурсу в Харківський фармацевтичний інститут, який закінчив у 1961 р. Після отримання диплому провізора Олександра Івановича направлено на роботу завідуючим аптекою № 195 Харківського обласного аптекоуправління, а потім як одного із кращих випускників направлено МОЗ України на науково-педагогічну роботу до фармацевтичного факультету Запорізького медичного інституту, де прийнято у серпні 1961 р. на посаду асистента кафедри технології ліків.

У 1969 р. у м. Москва О. І. Тихонов захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фармацевтичних наук на тему: «Выделение и химическое исследование флавоноидов растений семейства рясковых флоры СССР», а у травні 1978 р. його обрано по конкурсу виконуючим обов'язки доцента цієї самої кафедри.

За рекомендацією МОЗ УРСР, у січні 1982 р. Олександра Івановича прийнято, а в квітні 1982 р. обрано по конкурсу доцентом кафедри аптечної технології ліків (АТЛ) Харківського фармацевтичного інституту.

У вересні 1983 р. Олександр Іванович захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фармацевтичних наук на тему: «Разработка технологии и исследование некоторых лекарственных форм с фенольными соединениями прополиса», а у грудні 1985 р. його обрано по конкурсу завідуючим кафедрою АТЛ. Звання професора було присвоєно у січні 1986 р.

Коло наукових інтересів О. І. Тихонова пов'язане з розробленням лікарських препаратів на основі стандартизованих субстанцій продуктів бджільництва та гомеопатичних лікарських засобів.

За 55 років науково-педагогічної роботи академіком О. І. Тихоновим було створено науково-педагогічну школу та підготовлено понад 90 вчених, з яких 13 докторів

наук та 78 кандидатів наук. Під керівництвом Олександра Івановича було видано 15 підручників, 75 навчальних посібників, 15 довідників, 10 практикумів, 45 навчально-методичних розробок, 32 збірники наукових статей та тез, опубліковано 18 науково-методичних рекомендацій.

Близько 35 років академік О. І. Тихонов завідував кафедрою аптечної технології ліків НФаУ, яку було названо на честь його наукового керівника, ректора Харківського фармацевтичного інституту (1971–1980 рр.) Д. П. Сала. З липня 1991 р. працював проректором з науково-дослідної роботи Української фармацевтичної академії, продовжуючи виконання обов'язків завідуючого кафедрою АТЛ. Із січня 2013 р. і до цього часу працює професором кафедри технології парфумерно-косметичних засобів.

За сумлінну працю, значний особистий внесок у підготовку спеціалістів фармації України, розвиток фармацевтичної науки та розробку лікарських препаратів, професійну ерудицію та активну життєву позицію Олександра Івановича було нагороджено державними відзнаками. Так, Наказом Президії Верховної Ради Української РСР від 30 березня 1990 р. О. І. Тихонов отримав звання «Заслужений діяч науки і техніки Української РСР», у січні 1993 р. його обрано академіком Академії наук технологічної кібернетики України (АНТКУ), а у 2006 р. – академіком Української академії наук (УАН). Олександр Іванович також має відзнаки Президента України – орден «За заслуги III ступеня» (Наказ Президента України від 13 листопада 1996 р.) та орден «За заслуги II ступеня» (Наказ Президента України від 17 червня 1998 р.).

Указом Президента України Порошенко П. О. від 23. 08. 2014 р. № 675/2014 Олександру Івановичу Тихонову вперше присуджено Державну премію України в галузі науки і техніки 2013 р. за підручник та навчально-методичний комплекс із фармації.

Окрім того, академіка О. І. Тихонова нагороджено преміями і медалями за наукові розробки: Знаком пошани Київського міського голови (2002 р.), Знаком пошани колегії Міністерства АПК (2006 р.), 5-ма золотими та 2-ма срібними медалями, 5-ма преміями ВДНГ України та СРСР за створення лікарських препаратів на основі продуктів бджільництва та 17-ма дипломи ВДНГ, дипломами, грамотами та подяками МОЗ України, облдержадміністрації та НФаУ. Академіка О. І. Тихонова також було нагороджено дипломами «Міжнародний вчений 2010 р. у галузі фармації» (м. Кембридж, Англія) та «Великие умы XXI века», (АБІ, США, 2011 р.), він також входить до складу науковців України «Еліта держави – наукові школи» (2012 р.).

У 2013 р. за значний особистий внесок у справу розвитку Збройних Сил України та зразкове виконання військового (службового) обов'язку Тихонова О. І. нагороджено почесним нагрудним знаком «За заслуги перед Збройними Силами України». У 2014 р. О. І. Тихонова, як президента громадської організації «Всеукраїнська асоціація апітерапевтів», головою Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я та президентом Національної академії медичних наук України в рамках загальнонаціонального проекту «Флагмани сучасної медицини» було нагороджено грамотою «За охорону здоров'я нації», а у 2018 р. Українською конфедерацією журналістів Національного рейтингу України ім'я О. І. Тихонова занесено до енциклопедичного видання «Золотий фонд нації. Україна. Європа. Світ».

У 2017 р. у номінації «Краща навчально-методична розробка року» підручник та практикум з аптечної технології ліків, виданий під керівництвом Олександра Івановича, нагороджено Дипломами переможця за I місце з технологічного напрямку підготовки методичних видань, а у рейтингу науково-педагогічних працівників О. І. Тихонова визначено переможцем у номінації «Кращий доктор наук НФаУ 2017 р.».

У 2018 р. за заслуги перед Українською Православною Церквою О. І. Тихонова нагороджено Орденом Української Православної Церкви Святого благовірного Київського князя Ярослава Мудрого.

Під керівництвом Олександра Івановича Тихонова було створено 6 стандартизованих субстанцій та 65 нових вітчизняних лікарських препаратів, з яких 29 виробляють у промислових умовах. Отримано та впроваджено: 82 патенти, 24 авторських свідоцтв на винахід, 35 інформаційних листів, 37 раціоналізаторських пропозицій. Розроблено та затверджено: 10 фармакопейних статей, 9 тимчасових фармакопейних статей, 6 технічних умов та специфікацій, 8 дослідно-промислових регламентів, 2 пускових регламенти, 6 технологічних промислових регламентів, 49 проектів технологічних промислових регламентів, 6 методик контролю якості, 49 проектів методик контролю якості. Опубліковано близько 3 500 робіт, з яких – 19 монографій, 2 748 наукових статей у вітчизняних та закордонних публікаціях, 950 тез доповідей.

Тихонов О. І. є членом Центральної атестаційної комісії при МОЗ України з атестації провізорів та фармацевтів, членом Регіонального формулярного комітету Головного управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації, членом Вченої ради НФаУ, спеціалізованої Вченої ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій при НФаУ, членом редакційної колегії журналів: «Хабаршысы» (Вісник) – Республіка Казахстан, «Вісник фармації», «Фармацевтичний журнал», «Клінічна фармація», «Клінічна інформатика і телемедицина», «Фармацевтичний часопис», «Український біофармацевтичний журнал», науково-популярний журнал «Навігатор фармації», всеукраїнський журнал «Пчела, здоров'я, апітерапія» та ін. Олександр Іванович – академік Міжнародної академії наук технології та інжинірингу, президент Українського національного відділення «Медицина і фармакотехнології», президент громадської організації «Всеукраїнська асоціація апітерпевтів», віце-президент Спільки пасічників України, член Харківської організації Національної спілки композиторів України.

Твори композитора О. І. Тихонова, які входять до збірки пісень «Про тебе», виконують симфонічні оркестри, хори, заслужені та народні артисти Харківської філармонії та Харківської академії мистецтв на концертах та фестивалях міського та міжнародного рівнів.

Ректорат Національного фармацевтичного університету, професорсько-викладацький склад та колективи кафедр косметології і ароматології, аптечної технології ліків ім. Д. П. Сала і технології ліків, докторанти, аспіранти, здобувачі, студенти, колеги та друзі щиро вітають ювіляра, бажають йому міцного здоров'я, безмежного щастя та сімейного добробуту. Нехай життєдайність, талант та ерудиція ведуть його до нових успіхів та творчих злетів у науково-педагогічній діяльності та мистецтві.

Редакція «Фармацевтичного журналу» приєднується до поздоровлення та побажань доктору фармацевтичних наук, професору Олександру Івановичу Тихонову.